

Бүгү чурттарның пролетарийлары, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нің Дээди Соединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 70 (11568)

1981 чылдың март 24, вторник

1925 чылда үзүлгелеткен

Өртөз 2 көз

УДУРТУКЧУНУҢ ХАРЫСАЛГАЗЫ

«Амгы үениң байдалдарында сагылгачурумунуң ужуру-дузасы, хууда харысалгалыг болурунунуң ужуру-дузасы хай каттап өзүп турар. Ылаңгы — ол дээрже ажил-агы, совет болгаш партияжи удуруткучуларның харысалгазы-дыр. Нинти куруениң эрге ажиттары туст-туст министрстволарның болгаш бугурулгелериниң эрге-ажиттарында кээзде бедик болур ужурулуг. Эргелериниң харын улуг эргелерини ону бүрүн чергези-биле амылгалыг дээш оларга берип турар болгай. Ыччалажок оң-биле чергелештир удуруткучу бугуру бодунуң бедик харысалгалыгы — удуруткучу бүзүрэн кинилериниң мурнунга, партияның база чоңунуң мурнунга харысалгалыгы дугайын бодап чоруу ужурулуг деп, СЭКП-ниң XXVI съездинин СЭП ТИ-ның Отчет илетелиниң партия Төп Комитетинин Чингине сөктер-тары эш Л. И. Брежнев онзапал демдеглезин.

Ындыг партияжи принцип-биле амылдап турар, даандырган ажил-херекти бедик харысалга-биле билип, мергешилдиг башкара арга-дуржулгалыг, ажил-агыжы болгаш организацик ажилды ажил-ишчилериниң идеялиг кини-дигези-биле туудуш холбаштырып билир бугурулгелериниң дээш эвес командирлерин республикада партия организаци-ялары өстүрүп киниктиген. Оларның аразында бугурулгелер-ниң, советтарның он-он директорлары, тууду база транспорт, салгы организациаларының болгаш өске-даа коллективтерниң удуруткучулары бар. Ындыгларга «Наа-Хем» резервтик ди-ректору Ю. М. Евдокимов, Кызылда 48-ки тууду эргелели-ниң начальниги Б. И. Алехин, «УТНА 25 чылы» совет-тун директору, СЭП-ниң XXVI съездинин делегады И. П. Гончарик, сүт комбинатының директору Х. Е. Алмакеев, «Малчы» советтун директору С. Б. Очурну, Кызыл үлөт-пур салдының директору А. С. Сатты болгаш өске-даа хай-хей эштерин хамаарыштырып болур.

Планирның күсүлдөз, коллективтик сырый каттышкан, деңгиз чоруу, ында идеялиг кинииздигиниң байдалы болгаш өске-даа хай талазы айттыргалары шинтирлээр ажил-агыжы удуруткучуларның арга-дуржулгалыгын, билигин организацик ажилында улуу-биле хамаарышын амыдырал-дың чиктери баштап турар. Ыраңгы Мөңгүн-Тайганың «Малчы» совету ону беш чылда болгаш оң, сөөлү чы-лын бедик бугурулгелерини күсүлдөз-биле дооскан. Социали-стик чарыштын түңкел-биле бо ажил-агы СЭП обкомунуң, республиканың Министрлер Чөвүлелиниң, полфблчөвүл-диг болгаш ВЛКСМ обкомунуң шилчире Кызыл тууга, ишш шалыңан алган. А ажил-агыниң директору С. Б. Очур совет бугурулгелериниң дээш, ында ажил-ишчилериниң амыдырал-чуртталгалыгын, даа, даштангалыгын база и-жииздигиниң дээш бугу айттыргаларын бир дамай бедик харысалга-биле көрүп, амылдап турар. Бугурулгелериниң өздө-лө, планир база хүлээлгелер күсүлдөз ажил-ишчилериниң хуу-буру күженишкенин амылган, оларның бедик органи-застиг чоруудан, билиг сагылгачурумунда хамаарыш дээрлиг он эки биле.

Бугурулгелериниң ында билидиг организациалары боттары-ның бугу ажил-чорудулгалын хамыктын мурнунда коллектив-те партия организациаларының удуруткучулары база өске-даа хай-ниити организациаларының доктаамал дегимче, дуза-зынга даангаш, үениң негелдигиниң дүүштү чорудуп, олар-га даандырган ажил-херекти партияжи өзү-биле көрүп, бедик харысалга-биле күсүлдөз турарлар. Ыччалажок чамдык ажил-агыжы удуруткучуларның талазында даандырган ажил-херекке харысалгалыг чидирер, он туржук план күсүлдөзгө хооун немей бижилгеле кылып, күрүме ме-гелдө, кинилер-биле амылче кичээгей салбас чорутар ам-даа бар.

Мадаа чамдык чижентерден көрөлү. Эрткен чылын «Тө-ра-Хем», «Кызыл» советтардан хай мал самчыгарттыны, төчөгелтигинен болгаш өлүп, хоораңыдан күрүмге улуг наараңгы чидирген. Ындыг улуг чептерини болдурган, даандырган ажилга харысалга чок чорутуу дээш ол ажил-агыларын директорлары Хонадыр, Сарыглар оларны амы-лыдан дүмүгөн, оларга партияжи шыңгы харысалгалыг хүлээткен.

«Тыва советтук тууду» каттыжышыкынының даргазы турган Иралин дээрлиг план күсүлдөзгө хооун немей бижилге кылып, эртек хай шаңнал ашша алырын оралдажып тургаш, кеземче херезинге кирген. Уран ус-шөөр ынылгал бугурул-гелериниң база пиво заводунун директорлары турган Онда, Елу-ни олар албан дужаалын соога амылгал, харысалга чок чорутуу болдурган турганы дээш база-ла амылган дүжүрт-көн болгаш шыңгы хемчеглер алдытканнар. Өске-даа ын-дыг чижентерини көргүзүп болур. Үстүндө демдеглеттинген чептер хамыктын мурнунда ол коллективтерде партоорга-низациалар удуруткучулардан негелден чептер тургус-канын, администранияның ажил-чорудулгалын контролдоор организацик комиссияларының кошкан амылгы херсчилеп турар-дыр.

Удуруткучу кадрларын харысалгалыг бедиктер, оларның өздүлгелерин дугайында доктаамал сагыш салышы — үениң эң чутула бир партияжи негелдиз. СЭП-ниң XXVI съездин-ге удуруткучу кадрларны таарыштыр тургузарынын болгаш оларның мергешилин бедиктерини, бүзүрелдиг курлавырым тургузарынын, даандырган ажил-херек дээш оларның хары-салгалыг күштелдирериниң эргекч чутулганын база каттап онзапал демдеглезин. Ылаңгы куруме планирның күсүлдөз дээш удуруткучу кадрларын харысалгалыгын база сагыл-гачурумунуң дугайында чутула съездин чинди-биле тургус-туган. Планирны база хүлээлгелерини доктаамал күсүлдөз бугурулгелер, организациалар болгаш советтар бистик рес-публикада бар, а оларның удуруткучуларын чамдыктары анда шуугула чаччыгып калган. Ындыг чептерини болдоор-бас дээш чер-черде партия, совет органы олардан негелде-ни күштелдирер херек.

Партия комитеттери болгаш эге организациалары, эш Л. И. Брежневтиң чутулганын ышкыш, удуруткучу кадрлар-биле амылга күсүлдөзгө чорутуу, сагылгачурумуну дидим иници-атива база тыныгыр чорутуу-биле сырый холбашкан амылгы-ныгдыг стилин баштаары эргекч чутула. Оң-биле кады удуруткучу бугуру төлөстүг мөзү-шыңгалыг болурумда аңгы-да, ажил-херекти чотгалыгы өзү-биле көрүп, коллективтик мурнунга тургустунган айттыргалары шинтирлел билер, планир күсүлдөзгө бар аргалары болгаш курлавырларны дилеп, тып, бүрүн амылгаар дээш бугу чүлүлери кылыр ужурулуг.

СЭКП-НИҢ XXVI СЪЕЗДИНИҢ ШИИТ ПИРЛЕРИН — АМЫДЫРАЛГА!

АЖЫГЛАЛГА КИИРЕР

Партияжи съездине алар болдурган социалистик чарыш-ка Тес-Хем районунуң төзү Са-магалдайла № 1070 КМК-ның коллективти киришкен, бо чыл-дык январь-февральда 124 муң рубльдин тууду-монтаж амыл-дарын кылыр планир 145 муң рубльге күсүлдөз.

Алаң хүлээлгелерин амыр күсүлдөз КМК-ның ажил-ишчилери партияжи XXVI съездинин материалдары-биле ханы таныжып турар. Ол чутула документалды айттын-ган сорулгаларга соруң кир-ген тууду-монтаж бугурулгелерин ажитыг чоруун болгаш күш-ажылдыг бугурулгелериниң бедиктеги, бирги кварталдык планир онзаалдарын долдур болгаш амыр күсүлдөз хү-лээлгелер. КМК-ның коллек-тивти эрткен ийи айда «О. Ши-на», «Тес-Хем» советтарда ийи аал ишти чурттаар бир-бир бажыларын. Самагалдайла школанга бир блогту доос-кан болгаш өскө-даа өскө ту-дун-монтаж амылдарын кыл-ган.

Бар аргаларын болгаш кур-лавырларын долдур амылдар-ынга, тууду материалдарын хумагагы чарылаш, тууду-монтаж амылдарынын шызы-рын бедиктерге социалистик чарыштын ролю улуг. Ылаң-гыш он дээштик чоруун чаз беш чылда улам бедик дээш КМК-ның удуруткучулары, пар-тия, профбелде, комсомол органи-заациалары чамдык чептер-тегиш ол турар.

Туст-туст ажилчылар, брига-далар ортуунда калбарга социалистик чарыштын түн-дөлүнү үндүрүп, мурнакчылар-ны шаңнал-макталары коллек-тивти эң чаччыгып кичээткен. Ылаңгыш үк коллек-тивте онзапал амылгына эа-харысалгалыг, хүлээлген онзаалдыг амыр күсүлдөз турар мурнакчыларын сал-гыч көрүдөз турар ужуру ын-

да. Эрткен айда бригадаларын кылып чоруткан ажил-агыж-тын дээрже, хооун тууду-монтаж Чолаачи Сырат, Балдак-оол Күжүгет оларнын удуруткан бригадалары чарышка бирги, өйгөн черлерини элээш, ша-налып мактактаннар. Мурнак-чы бригадаларын бедик мер-гешилдиг бажыларын «Тес-Хем», «О. Шына» советтарда ийи квартиралыг чуртталга ба-жыларын амылгалга кирген-нер.

КМК-ның коллектив бо чыл-дын беш чүс баш мал кирер кажаны, МТМ-ни, Чоураа, Самагалдай суурларга ийи квартиралыг чуртталга бажы-ларын, Самагалдай суура 624 өөреникчи өөренир шко-ланын тууду турар. Ажыг-лалга кирер ужурулуг объекти-лерде кылып чорутуу амыл-дар хай. Ылаңгыш тууду ма-териалдарын камналагыч ча-рылаш, ажилыг ажитыг чоруу болгаш шыңгалыг бедиктеги, күш-ажылдыг ын органи-заациалар он туудулар-ны доостуру шинтирлети-нер дээрлиг билдирер.

Хай ажилын күш, машина-техника херектелтиип турар объектилериниң бирээзи — 624 олуттуг школа тууду. Үк ту-дуга дашчылар болгаш ше-верел амылдарын кылып чо-руулар ажилчылар негеттинип турар. Алаа ажилдагы дег амылдар районунуң суурларын-да хай. КМК-ның удуруткучу-лары, партия, совет органы-ның ажил-агыжы-биле дем-нежип алган, амылдар орту-дунга суртаал ажилыг чору-дуп турган, оларны школа ту-дунче өлөөлөдө, дашчынык мергешилдеринге өөрдөп чал-чыктарын чутула.

Школанга бир блогту ажил-лаа кирген болгаш ийи, үшкү блоктарда тууду-монтаж шеверел амылдары кылыннып

турар. Үк объектиде Юрий Чоолдун дашчылар, Доржу Чагар-оолдун чазанчылар бригадалары амылгал келген. Олар эрткен айда 20 муң рубльдин амылдарын кылыр ылаңгы бир күсүлдөз. Бри-гадаларын ажилчыларын амылган эки шыңгалыг кылыр кылыр дээш кызымаккай амылдап турар.

Кылынган ажилдар-биле кады чамдык чептер бар. КМК-ның чамдык инженер-техниктиг ажилчыларын харысалга турар ажилыга эа-харысалгалыг кошканын-дан машина-техниканын сеп-телтеги чорутуу үзүндө кыл-дынмай келген. Чоокта чаз Туран хоорайже ийи автома-шина септелири-биле чорут-кан, а бир ийи машина үрели берген турар. Ылаңгыш маши-на-техниканын чалышпей тур-арында чамдык тууду ма-териалдары-биле камтырала үчүктел бээр. Он түнөккө дашчылар аар-саар ажилдар кылыр ужурга таарышп тур-ар.

Ажилчыларын ажилдар чептерге чептер тускай автобус чок. Эң ылаңгыла, соок үлөрдө оларны ылай-бээр да-жыгларын дыка берге. Ылаң-гыш чамдык ажилчыларын талазында амылган үнер чорутканын ужуру база мында дээрлиг чутулган. Мындай чижентик чептер планир даалгаларын күсүлдөзгө шалтыктап, ажилгалга кирер ужурулуг туудуларын хууса-зын узалды турар.

Ажыг-лалга кирер ужурулуг объектилерин тууду чорутуу хууса-зында кирер ужурулуг дээрлиг съездинин материал-ларын айткан болган. Ылаң-гыш оларны чорутуу хууса-зында ажилгалга кирер дээш чорутуу — ажилдары КМК-ның коллективтер негетти-нип турар.

М. ОНДАР.

ХУРАГАННАР МЕНДИ

Николай Дортеп-оолович Ку-жүгет 1967 чылда бир кодан хой хүлээп алган, бо хүте чедир хой койжу боон ажил-лаа чорутуу. Эрткен чылдарда хураган болгаш дүк кыргып алыр талазы-биле кадыг-ши-риниң агаар-бойдустуг Кара-Халге беэни мурнуку одурду-дан дүшүп келген.

Ону беш чылдык сөөлү чылында мал нем белектер алыр талазы-биле «Кара-Хал»

советтук малчыларын арга-зында калбарган социали-стик чарышты баштап, бодунуң кү-жү-биле тайгалар үгөн 40 тон-на сиегини эки шыңгалыг кел-чип белектези.

Болууну кыштаанда 80 тон-на мал чептик койжу кадар-ган хоюн чур-менди кыштадып турар. Он козыны дээрлиг оолдунган. Хураганнар чагыс-лаа чидирг чок, онча-менди

доругуп турар. Мал чепиниң ам-даа 40 тонна курлавыры бар. Хойжунуң кадайы Биче-Урут база кезеэ кызымак мал-чы. Үстүндө чалышкындарда он улуг хууза база хай. Ком-мунист койжу Николай Күжү-геттиң ажил-ишчн сорулгалар-ны күсүлдөзгө дээрлиг чиг-изип чок.

Х. САМДАНЧАП.
Бай-Тайга район.

Часкы хоуу ажилдарыга үлгелерин белектер, техни-ка септелгелер кыска хууса-да доозар талазы-биле бич-кемчелериниң эгелээшкенин элериң дегезин «Бурнуга» советтук механизаторлар кышкы үдө техниканы часкы, чыгы, күсүк үлөрдө ажил-дарында бүрүн бедиктар та-лазы-биле эвээш эвес ажил-дарын кылып чоруткан. Сов-хоста бар 49 тракторлардан 24 тракторту септээр удурут-турган болза, бо хүндө олар-

нын 21-и септелтиген. Бу-чүлүт 6 К-700-терниң 5-и база септелгенин эрткен. Ажил-агыла бар 20 ком-байнларын 17-ин септелге кириген болгаш амы үдө оларын хай кезин белекенин шүтүмүндө тургустунган. Ан-дзыннар, селкалар, култи-ваторлар септелгенин база шу-даан. Техника септелгенин талазы-биле бугу ажилдарын советтук механизаторлар часкы хоуу ажилдарының эгелээшкени чедир доозарында

идегадиг амылдап турар. Техника септелгенинги ме-ханизаторлар Багдаш Ондар, Валерий Салчак, Мумбуржук Миндияр, Сергей Белекти, Ал-дын-оол Хүлөр-оол болгаш өскө-даа шалыкны амыл-лап келген.

ЧУРУНГА: механизаторлар Алаын-оол Хүлөр-оол биле Да-рыма Сандый септелгедө сөөл-гү ДТ-75-тиң дашчылыг ко-робазынын шестерняларын хынал турар.

А. ЗАЙЦЕВИЧ фотозу.

ОРБИТАДА КАТТЫШКАН ЧАА ЭКИПАЖ

СЭТА-НЫҢ ДЫҢНАДЫ

1981 чылдың март 22-де Москваны-биле 17 шак 59 минута турда космостуң «Союз-39» дээр кораблин Совет Эвилелинден салып үндүргөн.

Космос кораблин каттышкан экипаж: кораблдың командири Совет Эвилелиниң Маадыры ССРЗ-ниң ужудукчу космонавты Владимир Джанибеков биле Моол Арат Республиканың хамаатызы космонавт-шинчээчи Жугдэрдэмидийн Гуррагча олар башкарган.

«Союз-39» кораблди салып үндүргениниң сорулгалы болза, орбитаның «Ся-лот-6» — «Союз Т-4» комплекзи-биле туудурулганы кылыр болгаш космонавт эштер Коваленко, Савинны оларны-биле кады бо корабльге эртем-техниктиг шинчи-лелдерин болгаш шенелдерин чорудары болуп турар. «Интеркосмос» программзы-ның киртиччилери чурттарның чорудуп турары, космос дегемин тайбың сорулгалар-га таарыштыр шинчилээрин ужудуушкун үзүндө уламчылар.

Моол улусчу революцияның тилээниден бээр 60 чылының бугурунда ССРЗ-ниң болгаш МАР-ның хамаатыларын киришкелге-биле каттышкан экипажтың чаз ужудуушкуну совет болгаш моол улустарың ленинчи найыралының база үрө-түң-челди кады амылдамалыгын тургузукчу күштүүнүң чырытылчанч үлөгер-чи-жээ болур.

Космонавтылар Джанибеков биле Гуррагчаның кадыкыш байдалы эки. «Союз-39» кораблдың борт системалары болур-чогууру-биле амылдап чоруур. Экипаж ужудуушкунуң программзын күсүлдөз кирипкен.

Кораблдың командири ССРЗ-ниң ужудукчу космонавты В. А. Джанибеков (он талада) болгаш Моол Арат Республиканың хамааты-зы космонавт-шинчээчи Ж. Жугдэрдэмидийн Гуррагча.

«СОЮЗ-39» кораблдың командири полковник Владимир Александрович ДЖАНИБЕКОВ

Совет Эвилелиниң Маадыры ССРЗ-ниң ужудукчу-космонавты Владимир Алек-сандровиң Джанибеков 1942 чылда май 13-те Ташкент областың Бостанлык району-н Искандар сууруна төрүттүгөн. 1965 чылда ужудукчуларын Ейскеде дээш ширг ужурулуг үчүл үчүлчелден доос-канын соода Шериг-Агаар Күштеринге ужудукчу-инструктор турган. В. А. Джанибеков — 1970 чылдан бээр Совет Эвилелиниң Коммунист партия-зын кижигүт. Космонавтылар отрядында 1970 чылда кирген. Башкарылгалыг космос корабльдериниң болгаш орбита станцияларын ужудуу-шкуну башкарылгалыг каш улаа киржип келген. Космоске бодунуң баштайгы ужудуу-шкуну Владимир Александрович 1978 чыл-дын январда «Союз-27» кораблдың бо-лаш. «Салют-6» станцияга чоран баштай-гы экипажтың командири болуп кылган.

«СОЮЗ-39» кораблдың космонавт-шинчелчизи капитан Жугдэрдэмидийн ГУРРАГЧА

Моол Арат Республиканың хамаатызы Жугдэрдэмидийн Гуррагча 1947 чылдың декабрь 5-те Булган аймактын Гурван-Булак сумуунга арат өг-бүлөгө төрүттү-ген. 1968 чылда Моолдун Улусчу армия-ныга келдирткен. Он соода Совет Эвилелинге ужурулуг биче специалистериниң шери-г школазын дооскан. 1972 чылда Н. Е. Жуковский аттыг Шериг-агаар академия-ның дынактызын алган. Ону дооска-нын соода Моолдун Улусчу армия-зын тускай ужурулуг эскерилээшкенин ужурулуг дери-жерекселериниң талазы-биле инженер албан-дуузалга амылдаа. Капитан Гуррагча — 1979 чылдан бээр Моолдун Араттын революстуг ламини кижигүт. Жугдэрдэмидийн Гуррагча «Союз» ко-рабльге болгаш «Салют» станцияга ко-моске ужудуушкунга космонавтылар беле-ктерин Ю. А. Гагарин аттыг Төзүгө 1978 чылдан бээр белектенип келген. «Ин-теркосмос» программзын баштаар өөрдө-риниң долдургузун эрткен.

«СОЮЗ-39» кораблдың командириниң ужуруп үнериниң мурнунда МЕДЕГЛЕЛИ

Эргим эштер болгаш өнүктүр! Бөгү «Союз-39» дээр совет корабльге ийи чуртун — Совет Социалист Рес-публикалар Эвилелиниң болгаш Моол Арат Республиканың төлөөччилери кос-моске ужуруп үнүптер. Бо каттышкан эки-пажы командири болур бедик бугурул-ганын көргүстү. «Интеркосмос» программзын баштаар күсүлдөз бистик башкарылгалыг ужудуу-шкуну тургустун сорулгалы болза орбитаның «Салют-6» болгаш «Союз» комплекзинге улам ийишкн шинчилелдер болгаш ше-нелдерин кылыр болур. Улуу ажил-агылаа кадыг-беле ажилгалыг, кады билишкенин болгаш ажилышкыны-биле кыж төрөстенип байдып турар шинчилелдерини түнөк-лөр бистери, социалистик чурттарын кос-монавтыларын, соруң кирип турар. Социалистик чурттарын космонавтыла-рын кады ужудуушкуну амылгалга ула-устарын улам бижыгып орак кады амылдамалыгын, ак-сепкидиг найы-ралын кооку балыткан-дыр. Социализм төлөөччилериниң космоска күсүлдөз тур-ар политиктиг даалгалыг аажок улуг ужуру-дуузалыг СЭП-ниң XXVI съезди-нин эш Леонид Ильич Брежневтиң он-залал демдегеленин медегел билер аас-ке-жигит болдуруз.

Космоске ужуруп үнүптеринге беле-ни, бис даскан хүндүлүг болгаш ха-рысалгалыг онзаалды күсүлдөз дээр боттарыныг бугу билишкени болгаш дурулгалыг бээренин «Союз-39» ко-раблдың экипажын мурнундан алеткен тур мен.

«СОЮЗ-39» кораблдың космонавт-шинчелчизиниң ужуруп үнер мурнунда МЕДЕГЛЕЛИ

Эргим эштер! «Союз-39» дээр совет корабльге болгаш орбитаның «Салют-6» станцияга кат-тышкан экипажты составыга космоске ужудуушкун кылыр белек алдары менээ, моол коммунисте, Моол Арат Респу-бликаның хамаатыныга, көргүстү. Бо ужудуушкун — феодализмден соци-ализмге орутку төгүлүг кыска хуусаада эркен бистик, куртууска калгачыктыг бодуушкун, моол болгаш совет улустарын ленинчи найыралын тилелгенин чы-рытканга үлөгер-чижээ-дыр. Мюн төрөзи чуртун социалистик өскө чурттар-биле кады космос дегемини шы-чылганын болгаш ону тайбың сорулгалар-га амылгалыг идеектей кирип турар алдында аажок өөрү болгаш чоруга-лар бар мен. Космоске ужудуушкуну МАР-ның ам болур XVIII съездинге болгаш бистик чорутуу мурнунга чы-рыткылыг кооку улаа амылган Моолдун улусчу революцияның тилээниден бээр алдарлыг 60 чылыга тураскалдып тур мен.

Бедик бугурулуг дээш МАРН Төп Коми-тетинге болгаш Моол Арат Республи-каның чазанга, СЭП Төп Комитетинге болгаш Совет чазакка эң ханы өөрү чеп-тергениниң плеридирин чопшээр көрүдөр.

Космостун «Союз-39» кораблдың кат-тышкан экипаж составыга ужударыга белекенин, менээ бугурулгенин хүндүлүг лаалга күсүлдөз дээр бүгү күжүмү болгаш билимим бээренин алеткен тур мен.

«Союз-39» кораблдың космонавт-шинчелчизи, МАР-ның хамааты Жугдэрдэмидийн ГУРРАГЧА.

Национально-краеведческий отдел

Туунгунуң респу-бликада БИЛИКТЕГЕН А. С. ПУШКИНА

(«ПРАВДАНЫҢ» мурнуку чүүлү).

3-кү арын ● 1981 ч. ● март 24

Ном болгаш номчукчу

АЖЫЛ-ИЖИН КОЛДАДЫР...

Солунун эине дайынчы жаңы-оок дугайында бодууну бодаларыны илеретип көрөй. Амгы тыа прозада оок жанр шаккы хөгжүп оор. Оок нинтиел амдыралында чаа болушуктарыны көргүзүп, хүнүн чүгүл айырыны илеретип турар. 1980 чылда Тыванын журналисттерини ооктерини чымыды «Ажыл-ижин» деп аттыг үнгө. Ооктерини маалымдары «Ажыл-ижин» деп аттыг үнгө. Ооктерини маалымдары «Ажыл-ижин» деп аттыг үнгө. Ооктерини маалымдары «Ажыл-ижин» деп аттыг үнгө.

Журналистер үжүстөрүнүн ажыл-ижин, дагдыган херек дамыштыр оларын мезу-шарында теледент чүдүлөрүн көргүзүп турарлар. Оок бир чижээ, Михаил Бабичевтин «Эш директор» деп ооктерини болур. Ында СССР-ини Дээди Советинин депутаты Михаил Киргосович Дугерини ажил-ижин, амдырал-чүрт-талгазы-биле таныжар бис. Соохоо директору М. Дугерини өзүлүгүзүп деп болур. Автор ооктерге Тывага сүргүлүгүзүп турган М. Дугерини ооктерини уран-чечен чүдүп көргүзүп. М. Дугерини ооктерини уран-чечен чүдүп көргүзүп. М. Дугерини ооктерини уран-чечен чүдүп көргүзүп. М. Дугерини ооктерини уран-чечен чүдүп көргүзүп.

Чөөнта чаа болуп эрткен политиктиг ырларның болгаш уран номчулганың республика конкурзу районнарда талантылыг эвээш эвээш көдээ артистериниң барын илеретип, оларның уран чүүлге бедик сундурун бадтыккан.

В. КАРА-САЛДЫҢ фотолары.

Арагага хандыккаш деп чуулге хамаарыштыр

ХАЙГААРАЛГА АЛЗА

Кызыл-Тей дээрге республиканың эи ирак, орук-чирини шатарааларыны сурларынны бирээни-де болгаш. Сатлаа ба-ла-ла бодун соохоо бар болгаш анык, хоочун кижилер мынд чүрттүп, ажилдап турар, амдырал хайынтып турар суур-ла болгаш.

БАЙЫРЛАЛ КЕЖЭЭЗИ

Бүрен-Хем суурнуң Кулутура байынны чүрттагы чоң долдур долдуркан. Оожум, таалаачыг хөгжүмүнү ала-биле өг-бүлө туткан аныктарга тураскалалар байырлыг кез-жээ эгелзэн.

СПОРТ & СПОРТ & СПОРТ & СПОРТ & СПОРТ

ШУПТУ РАЙОННАРДАН

Хостуг хүреш — бастык республиканың аныктарының ортуңула эң массалык спорттук хөвүн. Районнар төптеринде, соохооралда болгаш аныктарга сурдала дык хой секши-лар ажилдап турар. Оларны бедик арга-дуржулгалыг хой-китичи тренелер чорудуп, мнаар анык оокенин хөй-бин-ле хаара тулуп турар.

го-ле 30 ажыл мөге хүрешкен. Көдээ спортчуларын оон ийи-бир олгайгү хүреш чүд дээрге, аар деңиздерге барык командалару югелген болган. Моон мурунда чылдарда болгулаан маргалааларга 82 килограммдан аар деңиздерге хүреш-жир уусч чок турган, а бо уудаа 100 килограммдан аар деңизге 104 мөге хүрешкен. Оон уламандан командала талазы-биле эи бедик шаңгалыг чер дээр хүреш шынтыг болган.

Алаа Чөөн-Хемчик райондан келген мөгелер эки белек-калпн көргүзүп, командала үн-ш-биле бирин черже үн-ш. «Урожай» эки тура спорт нинти-левииниң ичинчир кубогу, турскалалыг выигреш-биле шаңгаланган. Улут-Хем районнуң командалыг тилексиге кал-ла-сен чөтпейи барган, ийиги, а бо ичинчелдин эрткен чыгыс чемпион — Кызыл районнуң спортчулары бо уудаа үшү черин алганар.

В. ЧАДАМБА.

НАЗЫЛАА-ДАА

Назы-хари дүңдү-дээ, ажыл-ишсе тура дүңдүс кижини Току районда. «Май 1» совхозтуң чогу маалар. Ол 1952 чылда Кызыл-Тей районга механизация курууш дооскан. Оон соохоонга келген, эвээш үр тракторист ажилдаан. Ийини эи чыткан Улут-Хем, Кара-Булуң дөң шөлдери бир-ле дугайында Ак Андия-лына тракторчулардырган. Оон бээр талыг-ла 24 чыл бедик турар.

В. ЧАДАМБА.

МАРТ 24-ТЕН 29-КА ЧЕДИР ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРТ 24-ТЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 8.00 — «Уе». Информастыг программа. 8.40 — Эртенги сула шимчээшкн. 9.05 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 2-ги сериялыг. «Уураадамның хүнүнге». Бирималыг национал танцы ансамблиниң концерти. 16.00 — «Эртем дугайында». Академик С. И. Вавилов эрттер. 16.45 — Түрктүг фильм. «Оскар. Кино болгаш Лазер». Уран-чечен фильм. (Испания). 18.15 — «Уе» программаның почтазы. 18.45 — Бөгүн делегейде. 19.00 — «Партияны XXVI съездининиң шийитилерин» — амдыралга. КЫЗЫЛДАН МОСКВАДАН 19.45 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 2-ги сериялыг. «Уураадамның хүнүнге». Информастыг программа. 21.35 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 1-ги сериялыг. 17.45 — Телекөпчүмүз Часарда. Бөгүн делегейде. Информастыг үндүрүлгө. ИЙГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 19.30 — А.Павлованың. Н. Добролюбовтуң шийитилериниң бизнестиниң СССР-иниң улустуң артист М. Магомедов күүсөдир. КЫЗЫЛДАН 19.45 — «Хойу болгаш хүреш». 20.15 — Телекөпчүмүз. 20.25 — Часарда. 20.30 — 21.00 — «Партия болгаш чоң тауа». Кызыл хоорайның уран чүдүлүк келечтигиниң телефестивали. Хоорайның ыры болгаш танцы ансамблиниң концерти. МАРТ 25-ТЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 8.00 — «Уе». Информастыг программа. 8.40 — Эртенги сула шимчээшкн. 9.05 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 2-ги сериялыг. «Уураадамның хүнүнге». Информастыг программа. 21.35 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 1-ги сериялыг. 17.45 — Телекөпчүмүз Часарда. Бөгүн делегейде. Информастыг үндүрүлгө. КЫЗЫЛДАН 12.00 — «Орус дил өөренип тур бис». Телекөпчүмүз. 12.15 — 14.30 — Часарда. МАРТ 27-ДЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 8.00 — «Уе». Информастыг программа. 8.40 — Эртенги сула шимчээшкн. 9.05 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 2-ги сериялыг. «Уураадамның хүнүнге». Информастыг программа. 21.35 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 1-ги сериялыг. 17.45 — Телекөпчүмүз Часарда. Бөгүн делегейде. Информастыг үндүрүлгө. КЫЗЫЛДАН 21.35 — «СЭКП-иниң XXVI съездининиң шийитилерин» — амдыралга.	КЫЗЫЛДАН 19.15 — 19.40 — Телекөпчүмүз. 19.40 — Часарда. 19.45 — «Кижиниң ады дээр». Документалдыг фильм. 21.00 — «Уе». Информастыг программа. 21.35 — 23.00 — «Ыры-81». Төңгөндө — Бөгүн делегейде. Информастыг үндүрүлгө. ИЙГИ ПРОГРАММА КЫЗЫЛДАН 18.00 — Уругларга фильм. «Удаас чашкын болур». Мультифильм. 18.20 — «Григореску». Документалдыг фильм. 18.30 — «Артист болгаш үе». Дамчыдыла. 19.00 — «Тык-жон кыкы дагга». Республиканың хөгжүм-шини театрының шийи. МАРТ 28-ТЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 8.00 — «Уе». Информастыг программа. 8.40 — Эртенги сула шимчээшкн. 9.05 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 2-ги сериялыг. «Уураадамның хүнүнге». Информастыг программа. 21.35 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 1-ги сериялыг. 17.45 — Телекөпчүмүз Часарда. Бөгүн делегейде. Информастыг үндүрүлгө. КЫЗЫЛДАН 19.45 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 2-ги сериялыг. «Уураадамның хүнүнге». Информастыг программа. 21.35 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 1-ги сериялыг. 17.45 — Телекөпчүмүз Часарда. Бөгүн делегейде. Информастыг үндүрүлгө. ИЙГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 19.30 — А.Павлованың. Н. Добролюбовтуң шийитилериниң бизнестиниң СССР-иниң улустуң артист М. Магомедов күүсөдир. КЫЗЫЛДАН 19.45 — «Хойу болгаш хүреш». 20.15 — Телекөпчүмүз. 20.25 — Часарда. 20.30 — 21.00 — «Партия болгаш чоң тауа». Кызыл хоорайның уран чүдүлүк келечтигиниң телефестивали. Хоорайның ыры болгаш танцы ансамблиниң концерти. МАРТ 29-ТА БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 8.00 — «Уе». Информастыг программа. 8.40 — Эртенги сула шимчээшкн. 9.05 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 2-ги сериялыг. «Уураадамның хүнүнге». Информастыг программа. 21.35 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 1-ги сериялыг. 17.45 — Телекөпчүмүз Часарда. Бөгүн делегейде. Информастыг үндүрүлгө. КЫЗЫЛДАН 19.45 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 2-ги сериялыг. «Уураадамның хүнүнге». Информастыг программа. 21.35 — «Чажыт обком ажилдап тур». Хой сериялыг уран-чечен фильм. 1-ги сериялыг. 17.45 — Телекөпчүмүз Часарда. Бөгүн делегейде. Информастыг үндүрүлгө. ИЙГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 19.30 — А.Павлованың. Н. Добролюбовтуң шийитилериниң бизнестиниң СССР-иниң улустуң артист М. Магомедов күүсөдир. КЫЗЫЛДАН 19.45 — «Хойу болгаш хүреш». 20.15 — Телекөпчүмүз. 20.25 — Часарда. 20.30 — 21.00 — «Партия болгаш чоң тауа». Кызыл хоорайның уран чүдүлүк келечтигиниң телефестивали. Хоорайның ыры болгаш танцы ансамблиниң концерти.
---	--

ӨӨРЕНИРИНЧЕ ЧАЛАП ТУР

Красноярск хоорайның № 2 ортумак профессионал-техниктиг училищениң (хемчилер белектер) 1981-1982 өөренилгө чалында сургуулар чып турар.

Енисейиниң Ленин ордениг хем пароходостроения ажилдаар дараалында тускай эртемниңериниң үнчиге белектер турар.

8 класс дооскавириниң (өөренип хуузазы 3 чыл) бакарыкчы-мотористерге өөренилгө. 15.5 харлыг оолдарны хүдүн алыр.

10 класс дооскавириниң (өөренип хуузазы 1 чыл) бакарыкчы-мотористерге, суднолардык радиостанцияларынның радио-операторларын, суднокорпусниң-септеки дунжаалакчы өөренилгө.

17.5 харлыг оолдарны хүдүн алыр.

8 класс дооскавириниң үнчиге кыргышчылар болгаш суднокорпусниң-септеки дунжаалакчы өөренилгө. Хуузаалакчы өөренилгө. Хуузаалакчы өөренилгө. Хуузаалакчы өөренилгө.

КИНО

МАРТ 24-ТЕ

НАЙЫРАЛ: «Генерал Шубниковтуң хорлуу» 9.30, 11.40, 13.50, 16.00, 18.20 (үзүткен), 21.00 шактарда.

ПИОНЕР: «Даштун бичин ууру» 9.00, 12.10, 15.20. Мультифильм чымыдыан. 10.40, 13.50, «Ылак Радина» (2 сериялыг) 17.30, 20.10 шактарда.

КАА-ХЕМ: «Эзир шыкка ужурлар. харыгдар» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 (үзүткен) шактарда.

Кызыл, Шетинкин-Кравченко кудумчуу, бажин № 3, ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторун 2-24-63, редакторун оралкыларын 2-35-24, 2-31-75, харымсалтыг секретарын 2-23-35, секретариаттын 2-23-35, партияжи амдырал болгаш совет тургузуп ийилтилериниң 2-37-13, проагандизм кылдынын 2-31-75, култура кылдынын 2-23-54, көдээ ажыл-агый кылдынын 2-21-47, үлестүр кылдынын 2-31-75, чага кылдынын 2-41-27, информация кылдынын 2-20-60, корректорларын 2-27-41, бухгалтерияны 2-12-45, солун келбейи барганда 2-32-75 телефонго колгаар.